

Yatırımcılar İçin **HATAY REHBERİ**

İÇİNDEKİLER

GENEL BİLGİLER	2
SOSYAL GÖSTERGELER	4
TARIM	5
SANAYİ	10
KÜLTÜR VE TURİZM	25
ENERJİ	32
LOJİSTİK	36
DIŞ TİCARET	38
HATAY'DA DEVAM EDEN KAMU YATIRIMLARI ...	41
NEDEN HATAY?	46
TEŞVİK ve DESTEKLER	49

Genel Bilgiler

İnsanlığın ilk yerleşim yerlerinden biri olan Hatay, geçmişten günümüze farklı kültürlerin ve farklı inançların bir arada yaşadığı, birçok uygarlığa ev sahipliği yapmış barış, kardeşlik ve hoşgörü kentidir. Yöredeki tarihi yaşam bulguları M.Ö. 100.000'lere kadar uzanmaktadır. Hatay 1921 yılında Türkiye ile Fransa arasında imzalanan Anlaşma ile Suriye sınırları içinde yer almış, 1938 yılında Hatay Devleti kurulmuş ve devlet 23 Temmuz 1939 Türkiye topraklarına katılmıştır.

Hatay, ülkemizin güneyinde, İskenderun körfezinin doğu kıyılarında yer alır. Batıdan Akdeniz, güney ve doğudan Suriye, kuzeybatıdan Adana, kuzeyden Osmaniye ve kuzeydoğudan Gaziantep ile çevrilidir.

	Hatay	Hatay'ın Türkiye İçindeki Sırası	Türkiye
Yüzölçümü	5.831 km ²	58	783.562 km ²
Nüfus (2012)	1.483.674	13	75.627.384
Nüfus Yoğunluğu (2012)	255 kişi / km ²	6	98 kişi/km ²
Nüfus Artış Oranı (%)	0,64	47	0,12

Kaynak: TÜİK Bölgesel İstatistikler Veritabanı, 2013

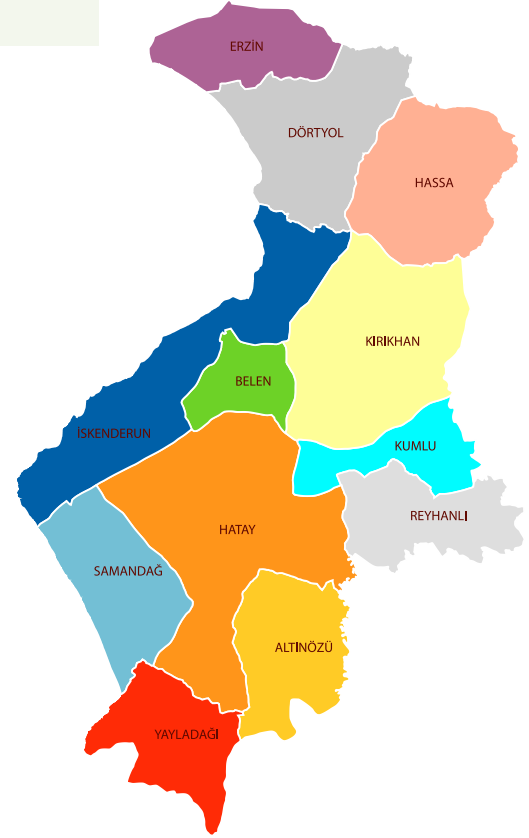

Hatay'ın İlçeleri

Hatay ili, merkez ilçe dahil on iki ilçeye sahiptir. Nüfusları itibariyle ilçeler şöyledir:

İlçe	Toplam Nüfus (Belde ve Köyler Dâhil)
Antakya (Merkez)	470,833
Altınözü	59,169
Belen	29,496
Dört Yol	151,837
Erzin	40,776
Hassa	54,104
İskenderun	318,780
Kırıkhan	106,452
Kumlu	13,065
Reyhanlı	89,093
Samandağ	128,303
Yayladağı	21,766
Toplam:	1.483.674

Kaynak: TÜİK Bölgesel İstatistikler Veritabanı, 2013

Eğitim

Eğitim sektörü açısından bakıldığında kentin ihtiyaç duyduğu nitelikli beşeri sermayenin yetiştirilmesinde büyük pay sahibi olan Mustafa Kemal Üniversitesi, sanayinin ihtiyaç duyduğu nitelikli beşeri gücün tedarikinde önemli rol oynamaktadır. Mustafa Kemal Üniversitesi bünyesinde 12 Fakülte, 3 Enstitü, 7 Yüksekokul, 1 Konservatuvar, 18 Meslek Yüksekokulu ve 18 Araştırma ve Uygulama Merkezi bulunmaktadır.

Beşeri sermaye açısından bakıldığında, çeşitli öğretim kademelerinde okuyan öğrenci sayıları aşağıdaki gibidir.

Hatay İli Öğrenci Sayıları

Okul Öncesi	56.112
İlköğretim	244.294
Ortaöğretim (Genel)	50.696
Ortaöğretim (Mesleki ve Teknik)	42.088
Önlisans, Lisans, Yüksek Lisans, Doktora	32.554
Toplam	425.744

Kaynak: TÜİK 2013

Sağlık

Eğitim sektöründe olduğu gibi Hatay'da sağlık sektöründe de son yıllarda önemli gelişmeler yaşanmaktadır. 2011 yılı itibariyle hastane ve yatak sayıları aşağıdaki gibidir.

	Hastane Sayısı (Kamu)	Hastane Sayısı (Özel)	Hastane Yatak Sayısı	Hastane Yatak Başına Düşen Kişi Sayısı
Hatay	11	10	2,299	645

Kaynak: TÜİK 2011

Özel ve kamu hastaneleri toplam sayısı 21 olan Hatay ili hastane sayısı bakımından Türkiye’de 17. sıradadır. Ancak nüfusuna oranla söz konusu hastane yatırımları oldukça yetersiz kalmaktadır. Türkiye’de yüz bin kişi başına ortalama 250 hastane yatağı düşerken Hatay’da bu rakam 155’dir. Söz konusu göstergede Hatay Türkiye’de 70. sırada yer almaktadır.

Sektöre sağlık personeli açısından baktığımızda ilde 863 uzman hekim, 627 pratisyen hekim, 336 diş hekiminin görevli olduğu görülmektedir. Uzman hekim başına 1.810 kişi düşmektedir. Hatay söz konusu göstergede Türkiye’de 57. sırada yer almaktadır.

Mevcut göstergelerden anlaşıldığı üzere, sağlık sektörüne özellikle hastane yatırımı yapacak kişiler açısından nüfusu ve sektördeki talep itibarıyla Hatay, potansiyel bir pazar olarak görülmektedir.

Tarım

Hatay’ın tarım alanları, toprak yapısı, iklimi ve diğer doğal koşulları ürün deseninde çeşitliliğe, hasatta erkenciliğe, ikinci ürün yetiştirilebilmesine imkân vermektedir. Hatay’da yılın dört mevsiminde üretim yapmak mümkündür. Özellikle meyve, sebze ve zeytinlik alanlar Türkiye ortalamasının çok üzerindedir.

İlimizin toplam 540.300 hektar arazi varlığının 273.115 hektarını (% 51) tarım alanları oluşturmaktadır. Tarım alanlarının 146.441 hektarı (% 54) ekonomik olarak sulanabilir tarım arazisi olup, bu arazinin yaklaşık %20’si (28.341 hektar) sulanabilmektedir. Halen inşa halinde olan Reyhanlı, Orta Ceyhan Menzelet, Büyük Karaçay ve Dostluk Barajları bitirildiğinde 105.950 hektar arazi işletmeye açılmış olacak ve sulanabilen arazi 134.265 hektara (% 91,6) ulaşacaktır.

**Hatay'ın 4 tarımsal ürün üretiminde
Türkiye'de 1. sırada, 14 tarımsal ürün üretiminde ilk 5 sırada
olduğunu BİLİYOR MUSUNUZ?**

Ürün	Türkiye Sıralaması	İlimizdeki Üretim Miktarı (ton)	Türkiye Üretimine Oranı (%)
Maydanoz	1	19.986	36,4
Pazı	1	3.290	63,5
Erik	1	25.162	9,4
Mandalina (Satsuma)	1	204.983	39,0
Trabzon hurması	2	6.292	22,2
Bezelye	2	908	25,0
Şalgam	2	226	15,1
Marul (Göbekli)	2	30.725	14,1
Zeytin	3	181.552	10,4
Havuç	3	34.031	5,7
Pamuk (Kütlü)	3	269.918	10,5
Turunçgiller	4	574.225	15,9
Soğan (Kuru)	5	132.515	6,2
Biber (Salçalık)	5	53.560	7,3

Kaynak: Hatay Valiliği 2013 verileri

2012 yılı verilerine göre Hatay 455 milyon \$ yaş meyve-sebze ihracatı ile 2.336 milyon \$'lık Türkiye yaş meyve-sebze ihracatının % 19,5'ini gerçekleştirerek 1. sırada yer almıştır. (TİM) Hatay'ın söz konusu sektördeki başarısında ilde meyve ve sebze paketleme sektörünün gelişmiş olmasının rolü büyüktür.

Hatay, ekolojik koşullar erkenci meyve yetiştiriciliği için imkânlar sunmaktadır. Organik tarım için uygun alanlar mevcuttur. Örtü altı tarımda ısıtma giderleri düşüktür. Tıbbi ve aromatik bitkilerin işlendiği kurumsal işletmeler mevcuttur, ilde zengin endemik bitki türleri vardır. İl ve ilçelerde tarımsal kümelenmeye olanak sağlayacak tarım ve hayvancılığa yönelik lisans ve ön lisans düzeyinde eğitim kurumları bulunmaktadır.

Hayvansal Üretim

Hatay Osmaniye ve Kahramanmaraş illerinin oluşturduğu TR63 Bölgesi Türkiye'deki büyükbaş hayvan sayısının %2,5'ine sahiptir.

Hatay ili; özellikle kanatlı hayvan varlığı ve bunlara bağlı üretimde öne çıkmakta olup bölgedeki tavuk varlığının yüzde 58'i, beyaz et üretiminin tamamı ve yumurta üretiminin yüzde 47'si Hatay'da yer almaktadır. TR63 Bölgesinde arıcılık faaliyetleri ve bal üretimi Türkiye ölçeğinde önemli bir yer tutmakta olup bölgenin arı kovani varlığının yüzde 44'ü ve bal üretiminin yüzde 48'i Hatay ilinde bulunmaktadır.

Hatay İli Tarımsal Üretim Değeri (TÜİK, 2000 - 2011)

2000	2011	Artış (%)
575.456.000 TL	3.168.933.775 TL	550

Kaynak: Hatay Valiliği, 2013

Hatay ili 3 milyar TL'nin üzerindeki tarımsal üretim değeri ile Türkiye'de 17. sırada yer almaktadır.

2011 yılında ilimizin tarım potansiyelinde maksimum düzeyde yararlanılabilmesi için Ajansımızın ekonomik desteği ile "Tarım ve Kırsal Kalkınma Stratejik Planı" hazırlanmıştır.

Hatay İli Tarım ve Kırsal Kalkınma Stratejik Planı

İl tarımının özellikle markalaşma ve ihracat odaklı planlanması için tüm paydaşların katılımı ile ulusal ve uluslararası tarım politikaları dikkate alınarak Hatay İli Tarım ve Kırsal Kalkınma Stratejik Planı hazırlanmıştır. Plan sayesinde Hatay'ın tarımsal ürün potansiyeli daha iyi değerlendirilecek ve bölgeye yapılacak tarım ve tarıma dayalı sanayi yatırımları en yüksek katma değeri sağlayacak şekilde yönlendirilecektir.

Plan kapsamında:

- Tarım sektöründe nitelikli insan kaynaklarının geliştirilmesi,
- Zeytin, zeytinyağı, narenciye ve pamuk sektöründe ihracata uygun üretim miktarının artırılması ve markalaşması,
- Bağ-bahçe bitkileri, tarla bitkileri ve tıbbi ve aromatik bitkiler yönünden ilin bölgede önemli üretim merkezi olması,
- İl genelinde hayvancılık ve su ürünleri yetiştiriciliğinin geliştirilmesi,
- İl genelinde organik ve Globalgap® sertifikalı tarımın geliştirilmesi,
- Sulanan arazi miktarının artırılması ve sürdürülebilir tarım için çevrenin ve biyoçeşitliliğin korunması,
- Tarımsal sanayinin geliştirilmesi, tarımsal pazarlamanın güçlendirilmesi ve çiftçi örgütlerinin etkinleştirilmesi,
- Kırsalda alt yapının iyileştirilmesi ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi amaçlanmaktadır.

Hatay İli Tarım ve Kırsal Kalkınma Stratejik Planı'nda tarım ve hayvancılığın geliştirilmesine yönelik önemli tedbirler öngörülmüştür. Planda yer alan hedeflerin ve faaliyetlerin gerçekleşmesi durumunda Hatay İli Ortadoğu'nun Tarımsal Ticaret Üssü olması beklenmektedir.

Sanayi

Hatay ili sanayisi, 1970'li yıllara kadar tarım ve tarıma dayalı sanayi dallarında gelişme göstermiştir. Tarıma dayalı sanayi içinde çırçır, un, ırmık, pamuk yağı, bakliyat tasnifleme ve zeytinyağı gibi üretim konuları ağırlık kazanmaktadır. Özellikle Amik Ovasının en önemli tarımsal ürünü olan pamuğu işlemek üzere birçok çırçır ve prese fabrikası kurulmuştur.

İskenderun Demir Çelik Fabrikası'nın 1975 yılından itibaren kademeli olarak üretime geçmesinden sonra yörede demir-çelik sanayi önem kazanmaya başlamış ve bu ürünün değerlendirilmesine yönelik orta ve küçük çaplı sanayi kuruluşları İskenderun ve Payas civarlarında kurulmaya başlamıştır. Gerek istihdam hacmi, gerekse de yarattığı katma değer açısından demir-çelik sektörü, Hatay'da imalat sanayinin itici gücü olmuştur. İmalat sanayi, özellikle makine, filtre, tarım araç-gereçleri, ayakkabı-deri işlemeciliği ve mobilya üretiminde gelişmiştir.

İskenderun Demir Çelik Tesisleri'nin tamamlanmasını izleyen yıllarda, özel sektöre ait çelikhane ve haddehanelerin de devreye girmesi ile günümüzde Hatay ili, demir-çelik sektörünün önemli bir merkezi haline gelmiştir. Ayrıca İskenderun, Payas ve Antakya Organize Sanayi Bölgesi'nde gerçekleştirilmekte olan boru, filtre, tel-çivi ve metal alaşım tesisleri de sektörün entegrasyonu ve üretimin çeşitlendirilmesi açısından önemli yatırımlardır.

Hatay'da, buğday, pamuk, portakal, mandalina, zeytin, kuru soğan maydanoz, domates gibi ürünler, ticarete konu olan en önemli tarımsal ürünlerdir. Bu ürünlerin işlenmesi ve pazara arzı öncesi ambalajlanması faaliyetleri yatırımları ise tarım ürünlerimizin değerlendirilmesi açısından büyük önem arz etmektedir.

Hatay'ın yatırım konuları incelendiğinde, yatırımların il genelinde daha çok pamuk çırçır ve prese, gıda, pamuk (çiğit) ve zeytinyağı tesisleri, demir-çelik ve makine sanayi alanlarında olduğu görülmektedir. Mevcut sanayi tesislerinin büyük bir çoğunluğu Antakya, İskenderun ve Dörtöyl ilçelerinde yer almaktadır.

İlimizde 2012 yılı itibarıyla 807 adet sanayi sicil belgeli sanayi tesisi bulunmaktadır. Söz konusu firmaların yaklaşık %31'ini (248 adet) gıda firması oluşturmaktadır. Gıda firmalarını 128 adet metal eşya firması ve 121 adet kimya firması izlemektedir.

Sektör	Firma Sayısı	İstihdam Sayısı
Gıda	248	2.677
Metal Eşya	128	4.394
Kimya - Petrol, Kömür, Kauçuk ve Plastik	121	2.138
Dokuma Giyim Eşyası ve Deri Sanayi	96	2.641
Orman Ürünleri ve Mobilya Sanayi	81	687
Maden, Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi	82	2135
Metal Ana Sanayi	41	11.704
Kağıt, Kağıt Ürünleri ve Basım Sanayi	10	188
Toplam:	807	26.564

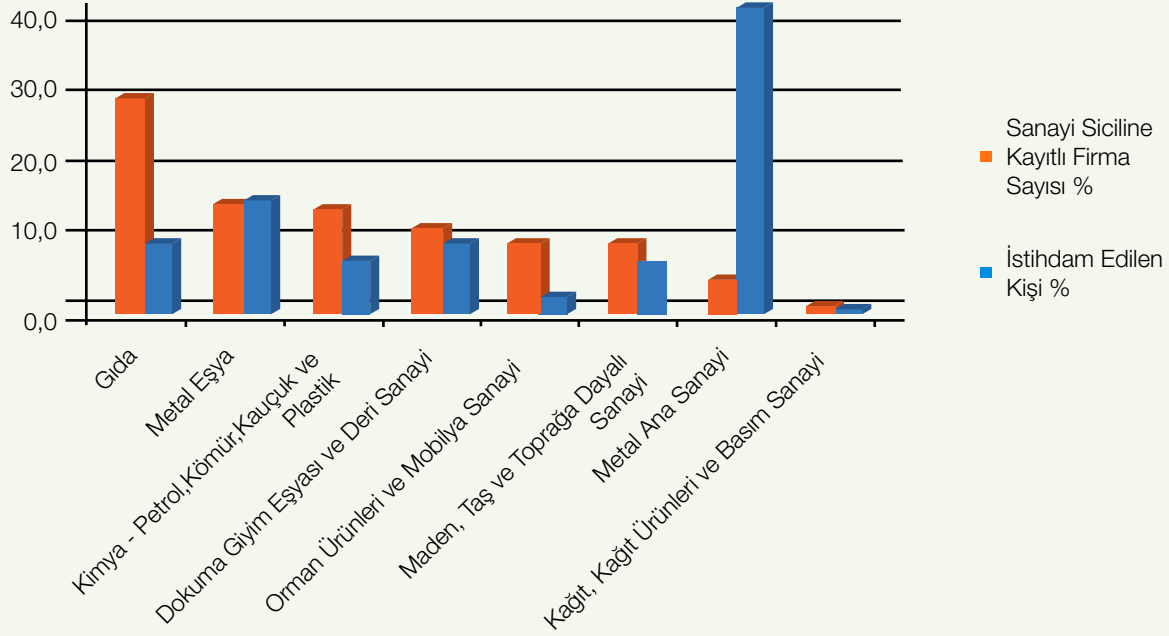
Kaynak: Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Hatay İl Müdürlüğü, 2013

Firma sayısına göre değerlendirildiğinde ilde kağıt, kağıt ürünleri ve basım sanayisinden sonra en az sayıda firmanın yer aldığı metal ana sanayi sektörünün il ekonomisine ve istihdamına katkısı dikkat çekici boyuttadır. İlimiz sanayisinde istihdam edilen 26.564 kişinin 11.704'ü (% 44) metal ana sanayisinde çalışmaktadır.

Hatay İlinde Sanayi Siciline Kayıtlı Firmalar ve İstihdamın Sektörler İtibarıyla Yüzdeleri

Hatay İli Yatırım Teşvik Belgelerinin Sektörel Dağılımı (2009-2012)

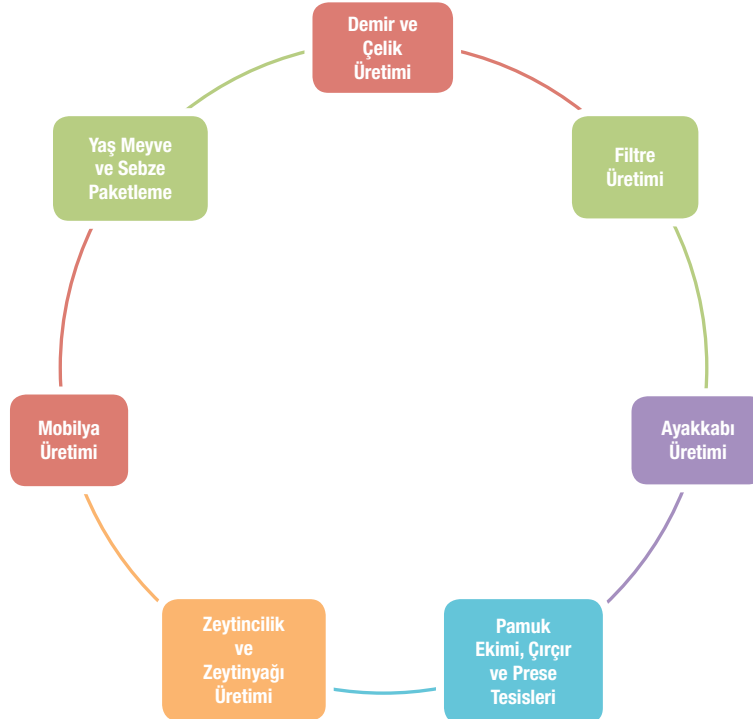
Sektör	Belge Sayısı (Adet)	Sabit Yatırım (Bin TL)	İstihdam (Kişi)
Enerji	11	2.347.843	197
Hizmet	73	1.251.291	2.913
İmalat	122	743.557	3.007
Lojistik	4	280.000	90
Sağlık	3	27.514	290
Madencilik	8	22.258	123
Tarım	1	5.400	30
TOPLAM	222	4.677.863	6.650

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı, 2013

2009-2012 yılları arasında imalat sektöründe 122, hizmet sektöründe 73, enerji sektöründe 11, madencilik sektöründe 8, lojistik sektöründe 4, sağlık sektöründe 3, tarım sektöründe 1 olmak üzere toplam 222 yatırımın teşvik belgesi aldığı görülmektedir. Söz konusu belgelerin toplam sabit yatırım tutarı 4,5 milyar doların üzerinde olup, bu yatırımlarla 6.650 ilave istihdam sağlanmıştır.

Hatay Sanayisinin Alt Sektörleri

Alt sektörler itibarıyla Hatay sanayisini incelediğimizde; “demir ve çelik üretiminin”, “filtre üretiminin”, “zeytin ve zeytinyağı üretiminin”, “çırçır üretiminin”, “mobilya üretiminin” ve “ayakkabı üretiminin” ön plana çıktığı görülmektedir.

Demir ve Çelik Üretimi

İlimizde demir ve çelik sektörünün ilk yatırımı olan İSDEMİR tesisleri 1967 yılında Sovyetler Birliği ile yapılan teknik ve ekonomik işbirliği anlaşması çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. 1.1 milyon ton/yıl sıvı çelik kapasitesindeki tesisin temeli, 3 Ekim 1970 tarihinde atılmış ve 1975 yılından itibaren kademeli olarak işletmeye alınmıştır. 1970'li yıllarda İSDEMİR'in kurulmaya başlanması ile birlikte, bölge ekonomisi ivme kazanmış ve bölgede yeni yatırım ve istihdam alanları doğmaya başlamıştır. İskenderun Demir Çelik kümelenmesinin öncüsü İSDEMİR son yıllarda 3 milyar dolar tutarında 40 yeni projeyi hayata geçirerek; entegre yassı çelik üretimine başlamıştır.

2012 yılında İskenderun bölgesinde 7,1 milyon ton kütük, 4,6 milyon ton slab olmak üzere toplam 11,7 milyon ton çelik üretilmiştir.

Üretilen ve yurt dışından ithal edilen kütük demirler, ilimizde bulunan haddehanelerde işlenerek lama, silme, köşebent, inşaat demiri, çivi ve tel haline getirilmektedir. Ayrıca ilimizde bulunan tesislerde değişik kullanım alanları olan hemen her tür boru üretimleri gerçekleştirilmektedir.

Filtre Üretimi

Hatay ili, ülkemiz filtre sektörü üretiminin % 63' ünü tek başına karşılamaktadır.

Ülkemizde otomotiv ve yan sanayi sektörlerindeki gelişmelere paralel olarak, 1966 yılında İskenderun ilçemizde ilk Türk filtre üretim tesisi üretime başlamıştır.

İlimizde bu ilk yatırımın ardından, bugüne kadar aynı sektörde değişik büyüklükte 14 adet üretim tesisi hizmete girmiş ve ilimiz sanayisinde itici bir güç haline gelmiştir. Bu tesislerde, ülkemizde bulunan her tür traktör ve otomobile hava, yağ ve yakıt filtreleri, iş makineleri ve endüstriyel amaçlı hava, yakıt, yağ ve hidrolik filtre ile hava/yağ separatörleri üretilmektedir.

Halen kurulu filtre tesislerinde 1.843 personel istihdam edilmektedir. Tesislerin toplam teorik kapasiteleri 47.100.000 adet, 2009 yılı fiili üretim 22.418.674 adet olup sektörün 2009 yılı ihracatı 20.224.035 dolardır.

İlimizin, geçen bu süre içinde, filtre sektöründe büyük yol aldığı ve yapılan yeni yatırımlarla teknolojinin sürekli yenilenmesi, ülke dışındaki rakiplerine karşı üstünlük sağladığını göstermektedir.

Son yıllarda demir ve çelik sanayinde yassı mamule dönük yatırım ve üretimlerin artması nedeniyle filtre sektörünün gereksinim duyduğu ve ana ham maddesi olan sac malzemeleri ilimizden karşılanacak ve sektör, büyük nakliye giderlerinden kurtulmanın yanında, filtre sektörüne rekabet üstünlüğü sağlayacaktır.

Zeytincilik ve Zeytinyağı Üretimi

İlimiz ekonomisi içerisinde tarım sektörü önemli bir paya sahiptir. 540.300 hektar büyüklüğündeki ilin toplam alanının 276.240 hektarı tarım alanı olup, bu alanın %18' si zeytinlik arazilerdir. 2011 yılında ilimiz 181.552 ton zeytin üretimi ile Türkiye zeytin üretiminin % 10'unu gerçekleştirmiştir (Hatay Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü.)

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Hatay İl Müdürlüğü tarafından Sanayi Sicil Belgesi verilmiş 55 adet zeytinyağı prese tesisi bulunmakta ve bu tesislerde 40.862 ton zeytinyağı çıkarılmaktadır.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM), 2012 yılı verilerine göre, ilimizin zeytin ve zeytinyağı ihracatı 20,5 milyon ABD dolarıdır.

Son yıllarda sofralık zeytin ekim alanlarının artması ile birlikte az da olsa salamura zeytin üretimine girildiği gözlenmektedir.

İlimizde, gerek zeytin ağacı ekiminin desteklenmesi, gerek zeytinyağına verilen teşvik nedeniyle son yıllarda zeytin ekim alanları oldukça artmıştır. Önümüzdeki 10 yıl içerisinde zeytin ve zeytinyağı üretiminin %50 oranında artacağı öngörülmektedir.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın son yıllarda kırsal kalkınmanın desteklenmesi projesi çerçevesinde verilen hibe destekleri ile yeni teknolojiye uygun konteni sistem zeytinyağı ve prese tesisleri kurulmuştur. İlimizde üretilen zeytinyağı gerek iç piyasa, gerekse dış piyasalarda lezzet ve aroması bakımından arandıkları özellikleri taşımaktadır. Bu sektörün gelişimi, beraberinde sabun sanayinin de gelişmesine neden olmaktadır.

Pamuk Ekimi, Çırçır ve Prese Tesisleri

2011 yılı itibarıyla ilimizde 406.600 dekar alanda pamuk ekimi yapılmış, 236.325 ton pamuk üretimi gerçekleşmiştir (Hatay, Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, Rakamlarla Tarım Kimliği, 2011).

Bölgemizde üretilen pamuğun lif uzunluğu, elyafı ve diğer özellikleri açısından iplik, dokuma ve kumaş sanayinde aranılan vasıfları taşımaktadır.

Üretimi yapılan pamuğun çiğittinden arındırılarak preslenmek üzere ilimizde kurulan ve Sanayi Sicil Belgesi almış 66 adet çırçır ve prese tesisi bulunmaktadır. Ayrıca pamuğun işlenmesi ve iplik haline getirilmesine yönelik 7 adet iplik tesisi ve çiğitten pamuk yağı çıkartılmasına yönelik 12 adet pamuk yağı üretim tesisi vardır.

Üretilen pamuğun neredeyse tamamı ilimizde bulunan çırçır ve prese tesislerinde işlenmekte ve preselenmiş pamuk gerek yurt içi iplik piyasasına gerekse ihracata gönderilmektedir. Ayrıca, ekilecek olan pamuğun hibrit tohumunun üretimi için kurulan bir adet çiğit tesisi mevcuttur. Üretilen pamuktan havlu, iç çamaşır ve temizlik bezi üretimi yapan büyük ölçekli tesislerimiz bulunmaktadır.

Mobilyacılık Sektörü

Antakya'da ağaç işleri sektöründe üretim yapan yaklaşık 1.500 firma bulunmaktadır. Bu firmalar, büyük ölçüde, el emeğinin ağırlıkta olduğu ve ustalık gerektiren işler yapmaktadırlar.

Hatay, küçük ev mobilyaları ve aksesuarları üretiminde Türkiye'nin lideri konumundadır.

İlimizde üretimin çoğunluğunu ekonomik sınıf olmak üzere, misafir ve oturma odası gruplarının her türü üretilmektedir. Bunun yanı sıra, kanepeler ve yataklar olarak kullanılabilen çek-yatlar, yemek ve yatak odaları, klasik mobilyalar ve otel mobilyaları üretilip yurtiçi ve yurtdışına satılmaktadır.

İlimizde bulunan ahşap kapı ve pencere üretimi yapan fabrikaların sayısı da her geçen gün artmaktadır.

Ayakkabıcılık Sektörü

Türkiye’de tüketilen erkek ayakkabılarının %40’ı Hatay’dan karşılanmaktadır.

Hatay’da bir ayakkabının ham deri halinden, ayağa giyilen son şeklini alana kadar her evresi gerçekleştirilmektedir.

İlimizde Ayakkabıcılık Sektörünün gelişmesi için 199 dönümlük arazide Ayakkabıcılık Küçük Sanayi Sitesi kurulacaktır. Ulusal Yatırım Programında yer alan site içerisinde DOĞAKA tarafından hazırlanan ve Avrupa Birliği Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı’na sunulan “Ayakkabıcılık Eğitim, Tasarım Merkezi ve Ortak Kullanım Atölyesi” projesi gerçekleştirilecektir. 5,5 milyon euro bütçeli proje ile;

- Antakya Ayakkabıcılar Küçük Sanayi Sitesine bir adet 4.500 m² kapalı alana sahip ileri teknoloji makinelerle donatılmış, ortak kullanım, eğitim ve danışmanlık imkânları sunan “Ayakkabıcılık Eğitim, Danışmanlık ve Tasarım Merkezi ve Ortak Kullanım Atölyesi” kurulması,
- Kurulan atölyeden 1 yıl içinde 100 firmanın faydalanması,
- Kurulan merkezde 1 yıl içinde 200 sektör yöneticisi ve çalışanına eğitim verilmesi,
- Kurulan merkezde 1 yıl içinde 100 firmaya tasarım konusunda danışmanlık hizmeti verilmesi,
- 2 yıl içinde en az 20 işletmenin kalite standartları iyileştirilerek kalite belgesi alması,
- 2 yıl içinde en az 20 işletmenin yurt içi veya dışında fuarlara katılımının sağlanması,
- 2 yıl içinde en az 10 işletmenin kendi özgün markalarını oluşturarak ihracat gerçekleştirmeleri planlanmaktadır.

Hatay Organize Sanayi Bölgeleri

Antakya, Dört Yol (Payas) ve İskenderun'da iki tane olmak üzere toplam 4 adet sanayi bölgesi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra Erzin, Kırkhan, Altınöz ve İskenderun'da yeni OSB'lerin ve Antakya'da mevcut OSB'nin genişletilmesi çalışmaları yürütülmektedir.

Hatay İlindeki Organize Sanayi Bölgeleri (2012)

O.S.B'nin Adı	O.S.B'nin Büyüklüğü (ha)	Parsel Sayısı	Doluluk Oranı % 100	OSB'de Çalışan Kişi Sayısı
Antakya O.S.B	1520	66	100	1.221
İskenderun O.S.B	2080	75	100	4.771
Hatay Payas O.S.B	530	42	100	1.913
İskenderun II. O.S.B	780	7	100	-

Kaynak: Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Hatay İl Müdürlüğü, 2013

Antakya OSB:

Antakya Organize Sanayi Bölgesi 1995 yılında kurulmuştur. Bölgede faaliyet gösteren firmalarda fiili istihdam 2012 yılı sonu itibarıyla 1.221 kişidir. Sanayi bölgesi uluslararası ulaşım arterleri ve pazara yakın olması, İskenderun'daki kamu ve özel limanlara 30-50 km, havaalanına 13 Km Cilvegözü Sınır Kapısına 45 km uzaklıkta bulunması, Mustafa Kemal Üniversitesi ile kamu kurumları ve bilimsel kuruluşlara yakın olması, kesintisiz su altyapısının bulunması ve su birim fiyatlarının ucuz olması, bölgenin otoprodüktör rüzgâr enerjisi potansiyeli gibi özelliklere sahiptir.

Antakya OSB'nin genişletilmesi amacıyla Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na başvuru yapılmıştır. Yer Seçim Komisyonu 23.02.2012 tarihinde yerinde incelemede bulunmuştur. Harita ve gözlemsel jeolojik etüt çalışmaları devam etmektedir.

İskenderun OSB:

İskenderun-Adana (E-5) Karayolunun 12. km'sinde bulunmaktadır. Hatay Havaalanına 50 km, Adana Havaalanına 120 km, İskenderun Limanına 12 km, demiryoluna 3 km, otoyola 5 km, İskenderun Gümrüğü ve İskenderun merkezine 13 km ve Yumurtalık Serbest Bölge'ye 40 km mesafede yer almaktadır. OSB'de yer alan üretim halindeki tesislerin sektörel dağılımına bakıldığında demir-çelik tesislerinin %50, makine imalatı yapan tesislerin %20, boru imalatına yönelik tesislerin %20, filtre imalatına yönelik tesislerin %10 oranında olduğu görülmektedir.

Payas OSB:

Dört Yol ilçesi, Payas beldesi sınırları içerisinde yer almaktadır. Payas Organize Sanayi Bölgesi 53 hektarlık alan üzerine kurulmuş olup toplam 42 adet sanayi parseli bulunmaktadır. Payas OSB bünyesinde bulunan sanayi kuruluşlarının %98'i demir ve demir mamullerini üretmektedir. TEM Otoyolu ve E-5 Karayolunun çevrelediği Payas Organize Sanayi Bölgesi, İskenderun Demir ve Çelik fabrikalarına 1 km, demir yollarına 3 km, limanlara yaklaşık 2 km uzaklıkta bulunmaktadır.

İskenderun II. OSB:

780 hektarlık alan üzerine kurulu bölgenin, imar planı yapılarak parseller yatırımcılara tahsis edilmiştir.

Hatay İlinde Çalışması Devam Eden Organize Sanayi Bölgeleri (2012)

Erzin OSB:

150 hektarlık alan üzerine kurulu bölgenin tüzel kişiliği bulunmakta olup, kamu arazisi olmayan alanların özel mülkiyetten satın almaları devam etmektedir. Satın almalar sonunda planlama ve altyapı projeleri gerçekleştirilip parseller yatırımcılara tahsis edilecektir.

Kırıkhan OSB:

Yüzölçümü 1.430 dekar olan OSB için Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına başvuru yapılmıştır, yer seçimi ön incelemesi için gelinmiş ve OSB kurucusu Kırıkhan Ticaret ve Sanayi Odası'ndan hali hazır harita çalışması gerçekleştirilmiş olup bakanlık tarafından inceleme sonrası yer seçim çalışmalarının sürdürülüp sürdürülme-yeceği kararı verilecektir.

Altınözü Zeytincilik İhtisas OSB:

Yüzölçümü 1.210 dekar olan OSB'nin yer seçiminin yapılması için Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na 27.12.2012 tarihinde başvurusu yapılmıştır.

Altınözü Enek Tarıma Dayalı İhtisas OSB:

Hatay ili hayvancılık sektörünün verimli, kaliteli, rekabet gücü ve katma değeri yüksek hayvansal üretim modellerinin geliştirilmesi için söz konusu proje hazırlanmış ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na sunulmuştur. Yer belirleme çalışmaları devam etmektedir.

İskenderun Lojistik İhtisas OSB:

İskenderun Lojistik Master Planı çerçevesinde Lojistik İhtisas OSB kurulması için 5 adet yer belirlenmiş olup bunlardan biri netleştirildikten sonra Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na başvuru yapılması planlanmaktadır.

Hatay'daki Küçük Sanayi Siteleri

Hatay ilinde 5 adet küçük sanayi sitesi vardır. Her biri farklı ilçelerde faal olan bu küçük sanayi sitelerinde toplam 2.726 işyeri bulunmakta ve bu işyerlerinde 9.331 kişi istihdam edilmektedir.

Hatay İlindeki Küçük Sanayi Siteleri (2012)

	Adı	Faaliyete Başladığı Yıl	Toplam İşyeri	Doluluk Oranı % 100	Mevcut İstihdam
Hatay (TR631)	Antakya KSS	1967	1.529	100	6.000
	İskenderun KSS	1967	700	100	2.000
	Dört Yol KSS	1978	146	98	576
	Payas KSS	1978	151	98	280
	Kırıkhan KSS	1994	200	95	475

Kaynak: Bilim, Sanayi ve Teknoloji Hatay İl Müdürlüğü, 2013

Hatay İlinde Çalışması Devam Eden Küçük Sanayi Siteleri (2012)

Antakya Ayakkabıcılık KSS:

199 dekar yüzölçümü olan KSS 22.620.000 TL proje bedeli ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın 2013 yılı yatırım programında yer almaktadır. İmar, proje, ÇED, jeolojik etüt, plankote ve diğer projelerin yapımı KSS yönetimi ve Antakya Belediyesi tarafından yürütülmektedir. Projenin 2015 yılında tamamlanması planlanmaktadır.

Reyhanlı KSS:

210 dekar yüzölçümü olan KSS için 17.12.2012 tarihinde Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na yer seçiminin yapılması konusunda başvuru yapılmıştır. Yatırım programında yer alan ve 16 milyon TL tahmini maliyeti olan proje için 2013 yılında Bakanlık bütçesinden 600 bin TL ödenek ayrılmıştır.

Antakya Mobilyacılar İhtisas KSS:

465 dekar yüzölçümü olan KSS'nin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na yapmış olduğu yer seçimi başvurusu uygun görülmüştür. İmar, proje, ÇED, jeolojik etüt, plankote ve diğer projelerin yapımı KSS yönetimi tarafından yürütülmektedir. Yatırım programında yer alan ve 6.820.000 TL tahmini maliyeti olan proje için 2013 yılında Bakanlık bütçesinden 600 bin TL ödenek ayrılmıştır.

Erzin KSS:

61 dekar yüzölçümü olan KSS'nin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na yapılan yer seçimi başvurusu bazı eksikliklerin yerine getirilmesi şartıyla uygun görülmüştür. Kooperatif tarafından imar planı çalışmaları yürütülmektedir.

Kültür ve Turizm

Hatay; zengin kültürel mirası ile birçok uygarlığa ev sahipliği yapmış barış, kardeşlik ve hoşgörü kentidir. Hatay'ın konumu ve coğrafyası, dünyanın en eski yerleşim yerlerinden biri olması, iklimi ve zengin turizm varlıkları turizm potansiyelini desteklemektedir.

Hatay ili sınır kapılarından 2012 yılında giriş yapan yolcu sayısı 575.070 kişidir. 2012 yılında işletme belgeli tesislere toplam 245 bin kişi gelmiştir. 2012 yılında Hatay'da müze ve ören yerlerini 257 bin kişi ziyaret etmiştir.

İlde turizm işletme belgeli 26, turizm yatırım belgeli 22 konaklama tesisi vardır. (Kültür ve Turizm Bakanlığı verileri, 2012) 1 Adet 5 yıldızlı otel bulunan Hatay'da 3.258 yatak kapasiteli 3 adet 5 yıldızlı otel yapımı devam etmektedir.

Bunları biliyor musunuz?

- Üç semavi dinin ve farklı mezheplerin bir arada yaşadığı il “dünyanın 2. büyük mozaik müzesine” sahiptir.
- Dünyanın ilk kilisesi (St. Pierre), Anadolu'nun ilk camisi (Habib-i Neccar Camii) Hatay ili Antakya merkezinde bulunmaktadır.
- Hatay, Yahudilerin Anadolu'da ilk yerleşim yeridir.
- Tarihte ilk ışıklandırılan cadde olan “Kurtuluş Caddesi” Antakya'da yer almaktadır.
- Türkiye'nin tek Ermeni köyü olan Vakıflı Köyü Samandağ ilçesinde yer almaktadır.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı Marka Kent Projesi kapsamındaki 15 ilden biridir.

Bunları biliyor musunuz?

- Birçok medeniyetin yaşadığı Hatay, bu çeşitlilikten etkilenen mutlak kültürü ile Türkiye'nin ve dünyanın özel gastronomi bölgelerinden biridir. Hatay Mutfağının kendine has birçok ögesi vardır. Yaklaşık 460 yemek çeşidi olan bu mutfağın kendine özgü 200'ün üzerinde çeşidi bulunmaktadır.
- Hatay halkının büyük bir bölümünün Arapça bilmesi Ortadoğulu turistler için ili cazip hale getirmektedir.
- Hatay'da turizm işletme belgeli tesislerin toplam yatak sayısı 3.289'dur. Yatırımı süren işletmeler tamamlanınca turizm işletme belgeli yatak sayısı 7.000 üzerine çıkacaktır.
- Hatay'da ipekçilik ve ipek dokumacılığı, hasırcılık, mozaik, ney yapımı, heykelticilik, camcılık ve sikkecilik gibi geleneksel el sanatları sürdürülmektedir.

Hatay'a gelince görmeden gitmeyin!

St. Pierre Kilisesi

St. Pierre Kilisesi dünyanın ilk kilisesi olarak bilinir.

Hristiyanların hac görevini yerine getirdikleri yerlerden biridir. Hz. İsa'nın dinini tanıyanlar için ilk kez burada "Hristiyan" ismi kullanılmıştır. İncil Antakya'nın önemini zikretmiştir. Kudüs'ten sonra ikinci merkez sayıldığı için Antakya Patrikliğine "Ana Kilise" denilmektedir.

Mozaik Müzesi

Mozaik koleksiyonu zenginliği yönünden dünyada ikinci, para koleksiyonu yönünden ise üçüncü sırada yer alır. Hatay Arkeoloji Müzesi yakın zamanda gerçekleştirilecek proje ile dünyanın en büyük mozaik müzesi olacaktır.

Harbiye, Antakya, Açıncı, Çevlik, ve İskenderun'da yapılan kazılarda bulunan çeşitli süs eşyaları, heykeller, mezarlar da sergilenen eserler arasındadır.

Habib-i Neccar Camii

Antakya M.S. 636 yılından Hz. Ömer'in komutanlarından Ebu Ubeyde Bin Cerrah tarafından fethedilmesi sonrası Habib-i Neccar Camii inşa edilmiştir. Bugünkü Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde inşa edilen ilk camii özelliğini taşır. 968 yılında Bizans'ın eline geçen cami tahrip edilmiş ve kiliseye çevrilmiştir. 1084 yılında Selçuklu Orduları tarafından Antakya yeniden ele geçirilerek tekrar camiye çevrilmiştir. 1268 yılında Memluk Sultanı Baybars Habib-i Neccar Camii'ni yeniden yaptırmıştır.

Titus Tüneli

Samandağ'ın 5 km kuzeyinde denize hakim yamaçlarda M.Ö. 300 yıllarında Seleuykos Nikator tarafından kurulan ve kurucusunun adı ile anılan şehirdir.

Uzun Çarşı

Uzun Çarşı bugün bile Antakyalıların bir araya geldiği önemli bir merkezdir. İstanbul'daki Kapalıçarşı'nın bir benzeri gibi düşünebileceğimiz Uzun Çarşı'nın geçmişi kent kadar eskidir. Geleneksel Antakya el işçiliğinden, yemeklerine, giyimden, teneke işçiliğine kadar her türlü mesleğin icrası burada görülebilir.

İsos Harabeleri

Dört Yol ilçesi ile Erzin (Yeşilkent) arasında, İskenderun-Adana karayolunun batısında bulunan harabelerdir. Esasında bir Pers şehri olan İSOS, tarihin en büyük muharebelerinden biri olan Büyük İskender ile İran İmparatoru III.Darius'un, savaşına sahne olan yerdir. Bugün Antik İSOS'un su depoları, su kemerleri ve mabet kalıntıları halen mevcuttur.

St. Simon Manastırı

M.S. 6. yüzyılda yapılmış olan bu manastır Antakyalı St. Simon'un bir sütun üzerinde 40 yıl yaşadığı yer olarak tanınmıştır. Türkiye İnanç Turizmi Haritasında yer alan manastır yerleşkesinde 3 kilise, bir vaf-tizhane, sekizgen bir avlu ile tam ortasında St. Simon'un bir sütunu bulunmaktadır. Çevresinde sarnıçlar, evler, mutfaklar ve kiler gibi yapı kalıntıları mevcuttur.

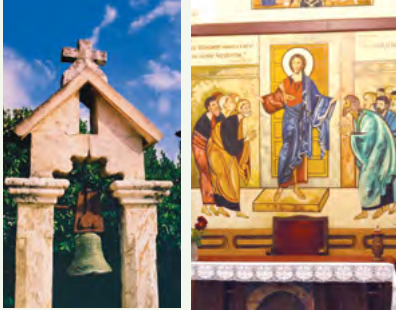
Tarihi Antakya Evleri

Tarihi Antakya evleri yoğunlukla Eski Antakya olarak tanımlanan Asi Nehri ile Habib-i Neccar Dağı arasındaki bölgede, özellikle Kurtuluş Caddesi ve çevresinde görülebilir. Kurtuluş Caddesi civarında tescilli yapılarak koruma altına alınmış 350 civarında tarihi ev bulunmaktadır.

Ortodoks Kilisesi

Yeruşalem (Kudüs) Kilisesinden sonra en eski kilisedir. Kudüs'ten sonra ikinci merkez sayıldığı için Antakya Patrikliğine “Ana Kilise” denir.

Katolik Kilisesi

1852 yılında dönemin sultanından bir Katolik Kilisesi kurmak için izin alındıktan sonra eski bir Antakya evinin kiliseye dönüştürülmesi ile ibadete açılmıştır.

Protestan Kilisesi

Fransızlar döneminde elçilik ve Fransız Bankası olarak kullanılmış, 2000 yılında Güney Kore Kwong Lim Metodist Kilisesi tarafından Protestan Kilisesi olarak tanınarak Koreli bir din adamı Pastör tarafından hizmete açılmıştır.

Musevi Havrası

1700'lü yıllarda, Antakya Kurtuluş Caddesi'ndeki bir binanın havraya dönüştürüldüğü tahmin edilmektedir. Havra'da bulunan mukaddes kitap "Tevrat" ceylan derisi üzerine İbranice yazılmış olup, 500 yıllık bir geçmişe sahiptir.

Harbiye Şelaleleri

Antakya merkeze 7 km mesafede olup her tarafı yeşillik olan güzel bir piknik yeridir. Antik çağın ünlü Daphne kentidir. Harbiye, çok ilgi gören mesire yeri olup aynı zamanda turistlere yönelik hediyelik eşya satışlarıyla da önemli bir beldedir.

Sokullu Külliyesi

Dört yol ilçesi Payas beldesinde yer alır. 1574 yılında Mimar Sinan tarafından yapılan Sokullu Mehmet Paşa Külliyesi Osmanlı mimarisinin örneklerindendir. Külliye bünyesinde; 45 dükkânlı han, imaret, çifte hamam, cami ve medrese bulunmaktadır.

Samandağ Sahili

Samandağ ilçesi Asi Nehri'nin Akdeniz'e kavuştuğu kıyılarda 14 km boyunca dünyanın en uzun sahillerinden birine sahiptir. Bu sahil geniş kumsalı olan halka açık plaj şeklindedir. Bu kumsal aynı zamanda nesli tehlikede olan Chelonia Mydas ve Caretta Caretta deniz kaplumbağalarının dünyadaki sayılı yumurtlama-üreme alanlarından biridir.

İskenderun Sahili

Hatay iline bağlı İskenderun, kendi adıyla anılan körfezin kıyısındaki modern bir kenttir. Kıyının hemen gerisinde bir duvar gibi yükselen Nur Dağlarına sırtını vermiş, yeşil ve dört mevsim sıcak bir turizm merkezi, bunun yanı sıra da işlek bir ticaret limanıdır.

Belen Güzelyayla

İskenderun Körfezi'nin seyir terası durumunda; çam ağaçları, kır çiçekleri içerisinde kurulmuş, eski ve yeni tip yapıları ile gezilmeye ve görülmeye değer, adına türküler ve şiirler yazılan yaylada; kamp kurulup, piknik yapılarak, orman içinde kısa geziler yapılabilir.

Hatay İl Turizm Stratejisi ve Eylem Planı

2011 yılında hazırlanan plan ile sektörün 2023 tarihine kadar planlanması yapılmıştır.

Hatay İl Turizm Stratejisi Eylem Planı'nda 2023 Hatay Turizm Hedefleri:

- 2023 yılı itibarıyla ildeki yatak sayısının 5 katına ulaşması,
- 2023 yılına kadar toplam ziyaretçi sayısının 1 milyon kişiye, yabancı ziyaretçi sayısının ise 500 bin kişiye ulaşması,
- 2010 yılı itibarıyla 118 milyon dolar seviyesinde olan turizm gelirlerinin, 2015 yılında 215 milyon, 2023 yılında ise 565 milyon dolara ulaşması,
- Geriatri merkezlerinin kurulması hedeflere ulaşılmasında büyük önem arz etmektedir, geriatri merkezlerinin faaliyetlerinden 2015 yılında 25 milyon, 2023 yılında ise 107 milyon dolar gelir elde edilmesi hedeflenmektedir.

Plana Göre Turist Sayısında Öngörülen Gelişmeler

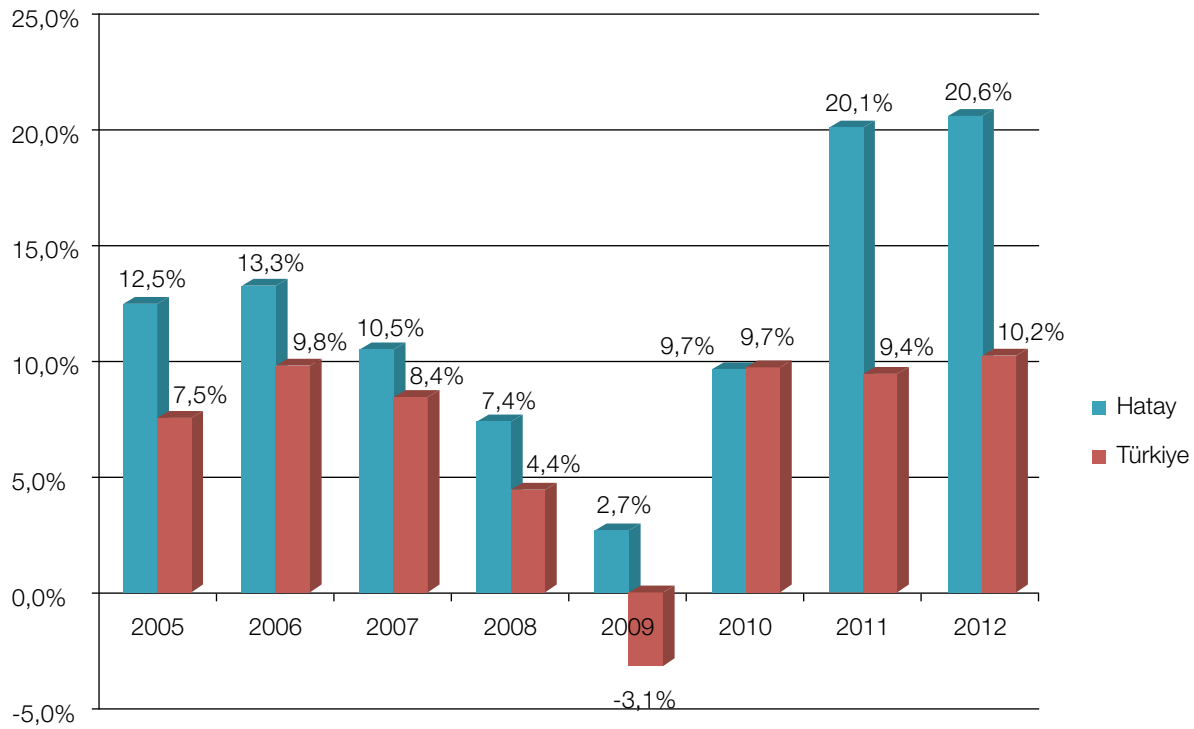
	2010	2015	2023
Yabancı	83.259	214.015	500.359
Yerli	187.670	251.145	400.286
Ziyaretçi Vatandaşlar	85.924	95.469	107.817
Toplam Ziyaretçiler	356.853	560.629	1.008.462

Kaynak: Hatay İl Turizm Stratejisi Eylem Planı

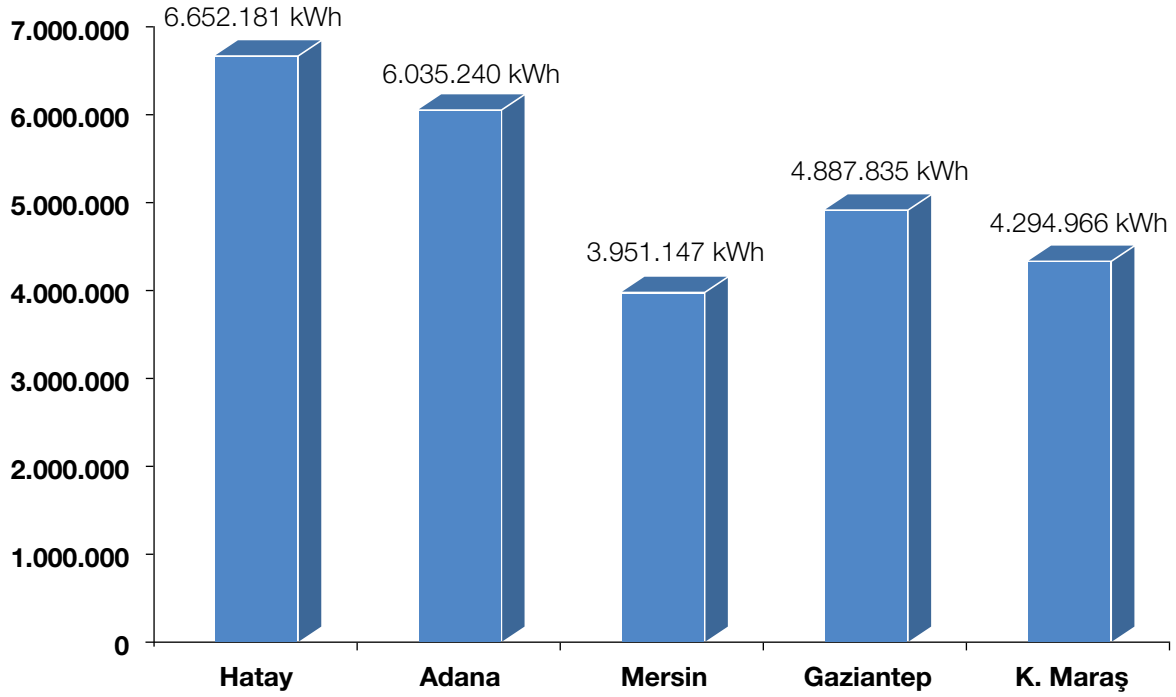

Enerji

Hatay-Türkiye Karşılaştırmalı Enerji Tüketimi Tablosu

2005-2012 yılları arasında Hatay ve Türkiye'nin enerji tüketimi tablosunu incelediğimizde, ilimizin enerji tüketimi artış oranı genel itibarıyla Türkiye ortalamasının üzerinde seyretmiştir. Özellikle son 2 yılda ilimizin enerji tüketimindeki artış hızı, Türkiye'nin iki katı oranında gerçekleşmiştir.

Hatay ve Komşu İller Enerji Tüketimi Karşılaştırması, 2011

2011 yılı enerji tüketim miktarlarını incelediğimizde Hatay ili tüketiminin sanayisi gelişmiş çevre illere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Enerji Üretimi

Rüzgar Enerjisi Potansiyeli

İşletmede olan rüzgar enerji santrallerinin kurulu güç bakımından illere göre yüzdesel dağılımında %7,67 ile Hatay'ın Türkiye'de 4. sırada olduğunu görmekteyiz. (Türkiye Rüzgar Enerjisi İstatistik Raporu,2012)

İlimizin yıllık enerji ihtiyacı 7,30 milyar KW/saattir. Halen 1,56 milyar KW/saat enerji ilimizde üretilmektedir. Kısa dönemde ilin yıllık enerji ihtiyacının 10 milyar/KW/saate çıkacağı öngörülmektedir.

İlimiz "RES"(Rüzgar Enerji Santralleri) açısından önemli bir merkezdir.

Hatay'ın İşletmede Olan Rüzgar Santralleri

Mevkii	Rüzgar Santrali Adı	Kurulu Güç (MW)	Tribün Sayısı
Hatay-Samandağ	SEBENOBA RES	30.00	15
Hatay-Belen	BELEN RES	36.00	12
Hatay-Belen	SENBÜK RES	15.00	5
Hatay-Samandağ	ZİYARET RES	57.50	23
Hatay Toplam		138,50	55
Türkiye		1.805.85	860
Hatay/Türkiye (%)		7,7	6,4

<http://www.ruzgarenerjisibirliigi.org.tr>

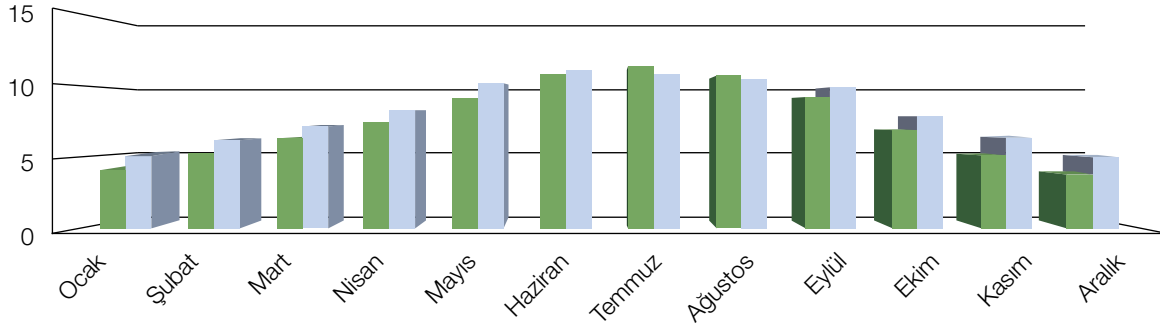
İnşa halindeki 27 MW'lık rüzgar santralinin tamamlanmasıyla Hatay kısa vadede toplam kurulu gücünü 165,5 MW'ye yükseltecektir.

Güneş Enerjisi Potansiyeli

Akdeniz Bölgesi güneş enerjisi potansiyelinde Türkiye'nin 2. önemli bölgesi, Hatay ili ise 8,21 saat günlük ortalama güneşlenme süresi ile bu konuda Türkiye'de en yüksek potansiyele sahip illerden biridir. Aylar itibarıyla Hatay ili güneşlenme süreleri aşağıda verilmiştir.

Güneşlenme Süreleri (Saat)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
Türkiye	4,11	5,22	6,27	7,46	9,1	10,81	11,31	10,7	9,23	6,87	5,15	3,75
Hatay	5,09	6,22	7,17	8,28	10,23	11,14	10,89	10,47	9,8	7,86	6,37	4,99

<http://www.eie.gov.tr/Mycalculator/pages/46.aspx>

EPDK'dan lisans almış ve çalışmaları devam eden enerji yatırımları RES, HES ve TES olmak üzere toplam 2.021 MW/saat olup, yaklaşık yatırım tutarı 1,3 milyar eurodur. Önümüzdeki dönemde altyapının iyileştirilmesi ile beraber bu miktarın çok daha fazla olacağı değerlendirilmektedir.

Lojistik

Hatay lojistik sektörü açısından Türkiye'nin önemli merkezlerinden biridir. Bölge lojistik açıdan bazı avantajlara sahiptir.

- Hatay, Türkiye'de uluslararası yük taşımacılığı yapan taşıtların yaklaşık % 11'ini bünyesinde barındırmaktadır. Kayıtlı 9.978 adet araçla İstanbul'dan sonra 2. büyük nakliye filosuna sahiptir.
- Akdeniz'in en doğusunda doğal bir liman olan İskenderun Limanı Hatay'da yer almaktadır. Hatay ilinde toplam 10 adet liman bulunmaktadır.
- Terminal binası yenilenen uluslararası Hatay Havaalanında, iç ve dış hatlarda taşınan yolcu sayısı ve yük miktarı her geçen gün artmaktadır. 2012 yılında 5.951 sefer yapılarak 650 bin kişi taşınmıştır.
- İskenderun'dan ulusal demiryolu ağına bağlanılmaktadır.
- Hatay ili Ortadoğu'ya açılan Cilvegözü ve Yayladağı sınır kapılarına sahiptir.
- Hatay doğu-batı otoban hattında yer almaktadır.
- Ceyhan uluslararası enerji nakil hatlarına komşudur.
- Batı pazarlarına ulaşım kolaylığı vardır.
- Ortadoğu ve Avrupa'nın pek çok açıdan çekim merkezi olan Kıbrıs'a yakın bir konumdadır.
- Ağustos 2012 tarihinden itibaren İskenderun Limanından Mısır, İsrail ve Lübnan'a Ro-pax seferleri başlamıştır.

İskenderun Limanının Özelleştirilmesi:

372 Milyon dolar bedel ile özelleştirilen Türkiye'nin 4. büyük limanı olan İskenderun Limanı, TCDD Genel Müdürlüğü, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ve LİMAK Şirketi Yetkilileri arasında gerçekleştirilen 30.12.2011 tarihindeki devir işlemleri neticesinde, LİMAK Şirketince işletilmeye başlanmıştır.

LimakPort İskenderun, stratejik önemdeki lokasyonu ile, gelişmeye açık, Akdeniz'in önemli bir hub limanıdır. Liman, özellikle Doğu Akdeniz ve Türkiye'nin Güney Doğu ve Doğu Anadolu bölgelerindeki sanayi ve ticaret merkezlerine ihracat ve ithalat hizmetleri vermek için, çok uygun bir konuma sahiptir.

İnşaatı devam eden yatırımla birlikte binlerce kişiye iş imkanı sağlanacak ve konteynır elleçleme kapasitesi 3 milyon TEU'ya ulaşacaktır.

Lojistik Master Planı

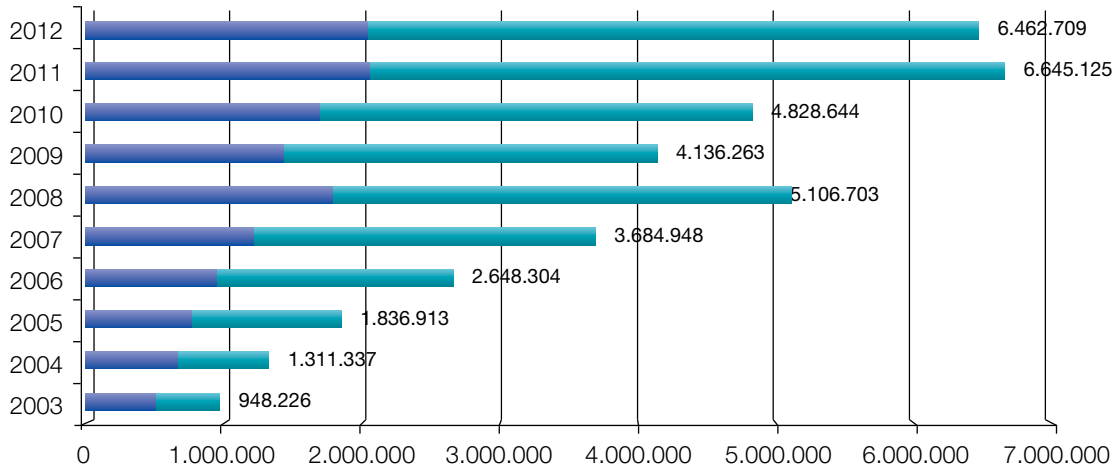
İskenderun Limanı'nın özelleştirilmesi ile birlikte bölgenin bir Lojistik Merkez olmasını öngören "İskenderun Lojistik Köyü ile Antakya ve Osmaniye Lojistik Merkezleri Master Planı" hazırlanmıştır. Söz konusu plan ile kent içinde her türlü ürün, hizmet ve bilgi akışının; üretim, taşıma, depolama, tüketim ve geri dönüş süreci içinde; yaşam kolaylığı, çevresel etkiler, toplam maliyet optimizasyonu da göz önüne alınarak planlanması, uygulanması ve kontrolünün yapıldığı İskenderun Limanı eksenli Lojistik Köy kurulması amaçlanmıştır. Kurulacak Lojistik Köy, sadece bölgeye değil aynı zamanda Irak'tan Kafkaslara kadar bir coğrafyaya, Akdeniz Havzası'na ve Ortadoğu'ya hizmet edecektir.

Dış Ticaret

Hatay 2012 yılında yaklaşık 6,5 milyar dolarlık bir dış ticaret hacmi gerçekleştirmiştir. Bunun yaklaşık 4,4 milyar dolarlık kısmı ithalat ve 2,1 milyar dolarlık kısmı ihracattan oluşmaktadır. Söz konusu dış ticaret performansı ile Hatay iller arasında ithalatta 7. İhracatta ise 9. sırada yer almıştır.

Hatay'ın Yıllar İtibarıyla Dış Ticaret Hacmi (1000 \$)

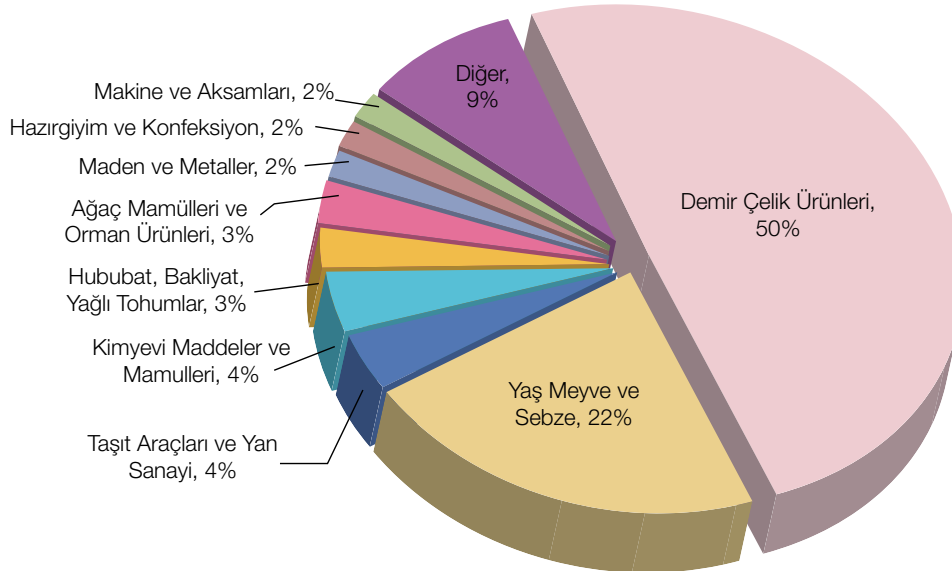
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
İHRACAT	462.282	654.914	745.358	933.919	1.199.654	1.762.181	1.417.802	1.697.293	2.050.555	2.042.516
İTHALAT	485.943	656.423	1.091.555	1.714.385	2.485.294	3.344.522	2.718.461	3.131.351	4.594.570	4.420.193

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı, 2013

Hatay'ın dış ticareti yıllar itibarıyla artış göstermektedir. Hatay, 2003 yılından sonra dış ticaret hacmini yaklaşık 7 kat artırmayı başarmıştır. 2003-2012 yılları arasında dış ticaret hacminin büyüme trendi küresel çapta yaşanan ekonomik kriz nedeniyle 2009 yılında sekteye uğramakla beraber, 2010 yılında tekrar eski seyrine ulaşmıştır. Ekonomi Bakanlığı verilerine göre Hatay ili ihracatta ve ithalatta rekor düzeylere ulaşmış dış ticaret hacmi ise 2011 yılında bir önceki yıla göre %37,5 artırmıştır. Suriye'deki krizin etkilerinin en çok görüldüğü 2012 yılında ise ihracat bir önceki yılda aynı kalırken sadece ithalatta küçük bir düşüş yaşanmıştır.

Ekonomi Bakanlığı'nın gerçekleştirdiği "İllere Göre Dış Ticaret Potansiyeli Araştırmasında"; Hatay ihracat "ürün çeşitliliği" endeksinde 81 il içerisinde 18. sırada, ihracat edilen ürünün "sıradanlık endeksinde" 28. sırada yer almaktadır. Araştırma sonuçlarına göre Hatay sıradan olmayan ürünler ihraç eden, ihraç ürün çeşitliliği birçok ile nazaran yüksek iller arasında yer almıştır. Ayrıca ilin ihracatının mevcut teşvik uygulamaları yerine yeni nesil teşviklerle daha da artırılabilceği ifade edilmiştir.

Hatay ihracatı içerisinde özellikle demir-çelik endüstrisine dayanan sanayi ürünlerinin ve yaş meyve ve sebze ağırlıklı tarım ürünlerinin ağırlığının fazla olduğu görülmektedir.

Hatay 2012 Yılı İhracatının Sektörel Dağılımı

Sektör	İhracat (Bin \$)
Demir-Çelik Ürünleri	1.038.367
Yaş Meyve ve Sebze	455.196
Taşıt Araçları ve Yan Sanayi	85.866
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	76.776
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	62.761
Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri	53.955
Maden ve Metaller	45.166
Hazır Giyim ve Konfeksiyon	41.998
Makine ve Aksamları	39.089
Diğer	184.666

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM), 2013

Hatay'ın İhracatında İlk 10 Ülke (2012)

Ülke	İhracat (Bin \$)	Yüzde
Suudi Arabistan	281.454	13,5%
Irak	269.760	12,9%
Rusya Federasyonu	199.760	9,6%
Mısır	165.796	8,0%
Lübnan	121.001	5,8%
Romanya	74.484	3,6%
Birleşik Devletler	72.936	3,5%
Suriye	63.739	3,1%
İtalya	56.709	2,7%
İsrail	51.528	2,5%
İlk 10 Ülke Toplamı	1.357.167	65,1%
Diğer	726.673	34,9%

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi, 2013

Pazarını her geçen gün genişleten Hatay, ihracatının yaklaşık %65'ini 10 ülkeye gerçekleştirmektedir.

Suudi Arabistan 2012 yılında, bir önceki yıl Hatay ihracatında %10,7 olan payını %13,5'e çıkartarak ikinci sıradan birinci sıraya yükselmiştir.

2011 yılında Suriye'de yaşanan kriz nedeniyle söz konusu ülkeyle ihracatımız durma noktasına gelmişse de bu durum yurtdışı pazarlarını her geçen gün artıran Hatay'ın ihracatında önemli bir olumsuzluğa yol açmamıştır. Üstelik Hatay'ın ihracat yaptığı ilk on ülke içerisinde Ortadoğu ülkelerinin payı kriz öncesinde 2010 yılında %35,3 iken 2012 yılında %45,8'e ulaşmıştır. Ortadoğu'da tekrar istikrar sağlandığı takdirde, pazarını genişleten ve Ortadoğu dışındaki pazarlarda da daha fazla söz sahibi olmaya başlayan Hatay ihracatının artış trendinde, kuşkusuz daha da büyük sıçramalar görülmesi beklenmektedir.

Hatay'da Devam Eden Kamu Yatırımları

Önemli Baraj ve Sulama Projeleri

- 1. AMİK-AFRİN (REYHANLI BARAJI VE SULAMA) PROJESİ:** Reyhanlı Barajı ve Sulaması Projesi kapsamında Amik Ovası'nda 60.000 ha arazi sulanacak olup, 20.000 ha arazi taşkından korunmuş olacaktır. Barajın faaliyete geçmesiyle birlikte ilin tarımsal ürün deseniinde değişim sağlanacak ve artan tarımsal üretim değeri ile ekonomiye önemli katkı yapacaktır. 1995 yılında başlayan proje 2015 yılında tamamlanacaktır.
- 2. BÜYÜK KARAÇAY PROJESİ:** Projenin tamamlanmasıyla; 17,45 GWh yıllık enerji üretimi, 3.554 ha sahada yüksek basınçlı sulama yapılacak, Antakya ve Samandağ ilçe merkezi ile 15 Belediyenin 2037 yılına kadar içme ve kullanma suyu ihtiyacı karşılanacak, 2.000 kişinin istihdamı sağlanacaktır.
- 3. ASİ NEHRİ ÜZERİNDE "DOSTLUK BARAJI" NIN YAPILMASI:** Asi Nehri'nin Türkiye-Suriye sınırını teşkil ettiği kesimde, Altınözü ilçesi Ziyaret köyünün 2 km güneyinde yapımı planlanmaktadır. Barajın tamamlanmasıyla, Amik Ovasındaki arazi ve yerleşim yerleri taşkından korunacak, 14.827 ha. tarım arazisi sulanacak ve yılda 13.5 milyon kwh enerji üretilecektir. Proje 2015 yılında tamamlanacaktır.
- 4. ORTA CEYHAN MENZELET PROJESİ:** Kırıkhan ve Hassa civarında 35 bin hektar alanın sulamasını sağlayacak projenin yapım süreci devam etmektedir.

Önemli Yol Projeleri

1. **NURDAĞI-HASSA-KIRIKHAN YOLU:** Yolun il sınırları içerisindeki uzunluğu 57 km'dir. Bölünmüş yol standardındaki yolun 56 km'si sathi kaplama seviyesinde tamamlanarak trafiğe açılmıştır. 2013 yılında kalan 1 km'lik kesimin sathi kaplamalı bölünmüş yol olarak tamamlanması hedeflenmektedir.
2. **ANTAKYA-SAMANDAĞ YOLU:** Toplam 17,2 km uzunluğunda bölünmüş yol standardındaki yolun 16 km'si sathi kaplama seviyesinde tamamlanarak trafiğe açılmıştır. Kalan 1,2 km'lik kesim ile Antakya-Samandağ ve Samandağ Çevreyolunun tamamının bitümlü sıcak karışım kaplanması için 18.05.2012 tarihinde yatırım programına alınması ve ihale yapılması için Karayolları Genel Müdürlüğü'ne bulunulmuştur. Ancak ihaleyi Genel Müdürlük kendilerinin yapacağını bildirmiştir. Proje 2013 yılı yatırım programına alındığı takdirde ihale hazırlık çalışmalarına başlanacaktır.
3. **ANTAKYA-REYHANLI-CİLVEGÖZÜ YOLU:** Toplam 38 km. uzunluğunda bölünmüş yol standardındaki yolun 34,5 km'si sathi kaplama seviyesinde tamamlanarak trafiğe açılmıştır. 2013 yılında geriye kalan 3,5 km'lik kesimin sathi kaplamalı bölünmüş yol olarak tamamlanması hedeflenmektedir.
4. **DÖRTYOL-HASSA (AMANOS GEÇİŞİ):** Toplam 30 km uzunluğunda yapımı düşünülen yol, toplam 9.890 metrelik 12 tünel, 2 adet viyadük (toplam 1.210 m) ile 5 adet köprü (toplam 500 m) olarak planlanmaktadır. Söz konusu proje ile Kilis, Gaziantep, Kahramanmaraş, Şanlıurfa, Adıyaman illerinin İskenderun Limanı'na olan uzaklığı azalacaktır.

Kültür ve Turizm Sektörü Projeleri

- 1. Hatay Yeni Müze Yapımı:** 42.830.224 TL sözleşme bedelli işin 4 Şubat 2012 tarihinde ihalesi yapılmıştır. % 60 fiziki gerçekleştirme oranına ulaşılmıştır. 7 Ekim 2013 tarihi itibarıyla bitirilmesi öngörülmektedir.
- 2. Antakya Kalesi ve Surlarının Rölöve, Restitüsyon ve Restorasyon Projelerinin Yapımı:** Proje bedeli, 1.200.000 TL'dir. Antakya Kalesi ve Surlarının rölöve, restitüsyon ve restorasyon projelerinin hazırlanma işinin ihalesi 25.08.2011 tarihinde yapılmıştır. Projeler, 2013 Ocak ayı içerisinde Adana Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğüne teslim edilmiş olup, 2013 yılı içerisinde Adana Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nda değerlendirilmesi ve onaylanması beklenmektedir.
- 3. Payas Kalesi Rölöve, Restitüsyon ve Restorasyon Projelerinin Yapımı:** 15.01.2010 tarihinde ihalesi yapılan proje yapım işinin sözleşme bedeli 250.632 TL'dir. Uygulama işi için Adana Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğüne yaklaşık maliyeti hazırlanmış ve Kültür ve Turizm Bakanlığı'na gönderilmiştir. Payas Kalesi ile birlikte Cin Kulesi'nin de koruma amaçlı restorasyonunun yapılabilmesi amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı'na tahsis talebinde bulunulmuş olup, 2013 yılı içerisinde yapım ihalesi yapılarak yapım işine başlanması planlanmaktadır.
- 4. St. Piere Anıt Müzesi Rölöve, Restitüsyon, Restorasyon, Falez Yüzeyi Cephe Rölövesi, Kaya Islahı Projelerinin Hazırlanması:** Yapım işinin sözleşme bedeli 2.646.659 TL dir. 23.08.2012 tarihinde başlanılan projenin süresi 360 gün olup, halen yapımı devam etmektedir
- 5. Samandağ St.Simon Manastırı Rölöve, Restitüsyon, Restorasyon, Çevre Düzenlemesi Projelerinin Hazırlanması:** 11.04.2012 tarihinde ihalesi yapılan proje yapım işinin sözleşme bedeli 147.500 TL'dir. 2013 yılı ilk çeyreğinde uygulama ihalesine çıkılabilecektir.
- 6. Altınözü Koz Kalesi:** Projesi hazırlanmıştır. Rölöve, Restitüsyon ve Restorasyon projeleri kurulca onaylanmıştır. 2013 Mart ayı içerisinde uygulama ihalesine çıkılabilecektir.
- 7. Belen Bakras Kalesi:** Projesi hazırlanmıştır. Rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri kurulca onaylanmıştır. 2013 yılı ilk çeyreğinde uygulama ihalesine çıkılabilecektir.

Kültür ve Turizm Sektörü Projeleri

8. Samandağ İlçesi Kültür Merkezi Binası Yapımı: Kültür Merkezi'nin yapımı büyük ölçüde tamamlanmış olup, binanın kullanıma açılabilmesi için ikmal ihalesi kapsamında ısıtma-soğutma, elektrik aksanı, salonun kaplama, koltuk ve aksesuarları ile çevre düzenlemesinin yapılmasını müteakip 2013 yılı içerisinde hizmete alınacaktır.

9. Kurşunlu Han'ın Kamulaştırılması: Kamulaştırma işlemleri devam eden Kurşunlu Han'ın rölöve restitüsyon ve restorasyon projeleri Adana Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nda onaylanmıştır. Hanın restorasyonundan sonra dükkanlara verilebilecek ve Uzun Çarşı'da farklılık meydana getirilebilecek işlevler: ağaç işlemeciliği, cam işlemeciliği, hasırcılık, sepet örücülüğü, keçecilik, kilimcilik, mozaikçilik, yorgancılık, ipekçilik, defne sabunu, baharatçılık, kağıt sanatları (hat, ebru, tezhip) çömlekçilik ve testicilik, dikiş, nakış ve kumaş işlemeciliği, folklorik bebek yapımı, künefecilik ve benzerleridir.

10. Diğer Kültür ve Turizm Projeleri

- Çankaya ve Örnek Sokak Sağlıklaştırma Çalışmaları
- Uzun Çarşı Sokak Sağlıklaştırma Çalışmaları
- Kurtuluş Caddesi Sokak Sağlıklaştırma Çalışmaları
- Hatay Valilik Binası Karşısı Yapı Adasında (Arzuhalçiler) Cephe Sağlıklaştırma Çalışmaları
- Kırk Asırlık Türk Yurdu Sokak Sağlıklaştırma Projesi
- Şenköy Sokak Sağlıklaştırma Çalışmaları
- Habib-i Neccar Camii Meydan Düzenlemesi
- Hıdırbey Musa Ağacı Çevre Düzenleme Çalışmaları
- Defne Yolu Projesi
- Kent Müzesi
- Hatay Devleti Müzesi
- Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Müzesi
- Kadın Aile Danışma ve Üretim Merkezi
- Medeniyetler Korosu Kültür ve Sanat Evi
- Mutfak Müzesi
- İskenderun Nüfus Müdürlüğü Binası Restorasyonu
- İlk Kurşun Müzesi
- İskenderun Hükümet Konağı
- Defne Yolu

projeleri sürdürülmektedir.

Önemli Sağlık Sektörü Projeleri

- 1. Merkez ilçede 750 yataklı Yeni Devlet Hastanesi:** Merkez ilçede 750 yataklı yeni Devlet Hastanesi binası ile ilgili gerekli çalışmalar tamamlanmış olup, TOKİ tarafından 06.03.2012 tarihinde ihalesi yapılmıştır ve sözleşme imzalanmıştır. Hastanenin 2014 yılı sonunda hizmete girmesi planlanmaktadır.
- 2. 150 Yataklı Kırıkhan Devlet Hastanesi Yapım İş:** 150 Yataklı Kırıkhan Devlet Hastanesi yapım işi TOKİ tarafından 23.08.2011 tarihinde 20.732.000 TL bedelle ihale edilmiş, 01.11.2011 tarihinde sözleşmesi, 04.11.2011 tarihinde de yer teslimi yapılmış olup, arsa üzerindeki ormanlık alanla ilgili izin çalışmaları devam etmektedir. İşin bitiş tarihi 30.07.2014'tür.
- 3. Dört Yol 150 yataklı Devlet Hastanesi Yapımı:** 2012 Yılı Yatırım Programı'na alınmış olup, arsa tahsis çalışmaları son aşamasındadır. İşin 2013 yılı içinde ihale edilmesi, 2014 yılında da hizmete alınması planlanmıştır.
- 4. Samandağ Devlet Hastanesi Yapımı:** Hastane'nin Sağlık Bakanlığı'na tahsisli 15 dönüm taşınmaz üzerinde yapılması planlanmış olup, sağlık tesisi alanı içerisinde kalan parsellerin kamulaştırılması için çalışmaları devam etmektedir.

Neden Hatay?

1. Hatay'da Sanayi Sektörünün Avantajları

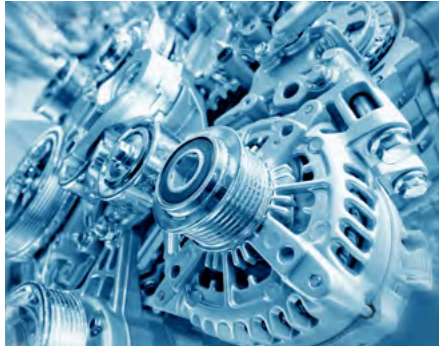
- 2009-2010 URAK Erişilebilirlik Alt Endeksi'nde Türkiye'de 5. sırada, Ticaret Becerisi ve Üretim Potansiyeli Alt Endeksi'nde Türkiye'de 6. sırada yer almaktadır.
- Kalifiye ve ucuz işgücü vardır.
- Türkiye'nin Ortadoğu'ya açılan kapısı, dünya üretim ve tüketim üsleri arasında geçiş noktasıdır.
- Ortadoğu'ya yatırım yapmak isteyenler için güvenli bir bölgedir.
- Yenilenebilir Enerji (rüzgâr ve güneş enerjisi) potansiyeli, ayrıca Türkiye'nin 2. büyük rüzgar enerjisi potansiyeline sahip ilidir.
- Gelişmiş Demir-Çelik Endüstrisi ve bu endüstrini en önemli ürünü olan yassı mamul üretimi ile boru sanayi, beyaz eşya, otomobil sanayi ve gemicilik sektörlerine yatırım imkanı sağlamaktadır.
- İstanbul Sanayi Odası 2011 Yılı "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Listesi'nde Hatay'dan 10 firma" yer almaktadır.
- Devlet destek ve teşvikleri, DOĞAKA'nın ve diğer kurumların bölge bazında yürüttüğü mali destek programları bulunmaktadır.
- İlin lojistik altyapısı vardır.

2. Hatay'da Sanayi Sektörünün Gelecek Projeksiyonu

- Yeni liman yatırımları, enerji yatırımları, turizm yatırımları, yeni açılan çelik servis merkezleri, kurulması planlanan gemi söküm merkezi gibi pek çok yatırım; öncelikle bölgede mevcut çelik sektörü için potansiyel müşteri anlamına gelmektedir. Ayrıca, bu yatırımları takip edecek ilave yatırımlar ile bölgenin gelecekte çok daha fazla büyümesi beklenmektedir.
- Vagon imalatı için yassı çelik, en önemli girdiler arasında yer almaktadır. Üretim&lojistik açıdan bölgemiz, vagon üretimi ve yan sanayine ev sahipliği yapabilecek altyapıya sahiptir.
- Otomotiv ve beyaz eşya sektörünün ihtiyacına yönelik çelik üretimi gerçekleştirecek alt yapı ve çelik üretim kapasitesi bölgemizde mevcuttur.
- Amanos dağlarına tünel açılarak ilin iki yakası arasında geçiş kolaylaşacak, bu sayede hem ilin doğusu yatırıma açılacak hem de komşu illerden gelen ihraç malları çok kolay şekilde limanlara ulaşacaktır.

3. Hatay'da Tarım ve Hayvancılık Sektörünün Avantajları

- İl, Tarım ve Kırsal Kalkınma Strateji Planına sahiptir.
- Ovaları il yüzölçümünde önemli bir yer tutan ilde, Türkiye'nin ikinci büyük ovası bulunmaktadır.
- Dört ürünün üretiminde Türkiye lideridir.
- Endemik bitki türleri ve tıbbi aromatik bitkilerin varlığı açısından zengin bir bölgedir.
- Ekolojik yayla turizmi ve eko-köy projeleri için uygun alanlar vardır.
- Reyhanlı, Dostluk Barajı gibi projelerle sulanan tarım arazisi artmaktadır.
- Türkiye yaş meyve ve sebze ihracatının %20'si Hatay ili tarafından gerçekleştirilmektedir.
- Organik tarım için uygun alanlar vardır.
- Örtü altı tarımında ısıtma girdileri genel anlamda düşüktür.
- Tarımsal sanayi artan hızla gelişmektedir.
- İklim şartları tarım ve hayvancılık için elverişlidir.
- Ulusal politika düzeyinde Hatay ilinde balıkçılık için verilecek destek programlarının bulunmaktadır.

4. Hatay'da Turizm Sektörünün Avantajları

- Kültür ve Turizm Bakanlığı Marka Kent Projesi kapsamındaki 15 ilden biridir.
- Hatay İl Turizm Stratejisi ve Eylem Planı ile 2023 yılına kadar ilin turizmi planlanmıştır.
- İnanç ve doğa turizmi potansiyeli vardır.
- Yöresel mutfak kültürü gelişmiştir.
- İlin uzun bir sahil şeridi vardır.
- Ortadoğu'ya sınır ilidir.
- Uluslararası bir havaalanına sahiptir.

5. Hatay'da Enerji Sektörünün Avantajları

- Bölgede önemli HES, RES ve TES yatırımları yapılmaktadır.
- Günlük ortalama güneşlenme süresinde Türkiye'de en yüksek potansiyele sahip illerden biridir.
- İlde kaliteli jeotermal kaynaklar mevcuttur.

1.Yeni Teşvik Sistemi

Yeni Teşvik Sistemi 15.06.2012 tarihinde yürürlüğe giren 3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar ve bu Karar'ın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları açıklayan 2012/1 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ ile uygulanmaya başlamıştır.

Yeni Teşvik Sistemi, ülkemizin 2023 yılı hedeflerine ulaşmasını sağlamak (dünyanın en büyük 10 ekonomisinden biri olmak, 500 milyar dolar ihracat, 25.000 dolar kişi başına gelir), imalatın ithalat bağımlılığını azaltmak ve özel sektör kuruluşları ile yatırımcılardan gelen değişiklik taleplerini karşılamak amacıyla eski teşvik sistemin geliştirilmesi ve revize edilmesiyle oluşturulmuştur. Bunun yanı sıra 2009 yılında kullanılan 4 kademeli bölgesel haritadan vazgeçilerek İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Çalışmasına (2011) dayanan ve illerin gelişmişlik düzeylerine göre 6 kademeli yeni bölgesel harita hazırlanmıştır. TR63 Bölgesi illerinden Hatay bu haritada 4. Bölgede yer almaktadır.

İllerin Bölgelere Dağılımı

1. Bölge	2. Bölge	3. Bölge	4. Bölge	5. Bölge	6. Bölge
Ankara	Adana	Balıkesir	Afyonkarahisar	Adıyaman	Ağrı
Antalya	Aydın	Bilecik	Amasya	Aksaray	Ardahan
Bursa	Bolu	Burdur	Artvin	Bayburt	Batman
Eskişehir	Çanakkale	Gaziantep	Bartın	Çankırı	Bingöl
İstanbul	Denizli	Karabük	Çorum	Erzurum	Bitlis
İzmir	Edirne	Karaman	Düzce	Giresun	Diyarbakır
Kocaeli	Isparta	Manisa	Elazığ	Gümüşhane	Hakkâri
Muğla	Kayseri	Mersin	Erzincan	Kahramanmaraş	Iğdır
	Kırklareli	Samsun	Hatay	Kilis	Kars
	Konya	Trabzon	Kastamonu	Niğde	Mardin
	Sakarya	Uşak	Kırıkkale	Ordu	Muş
	Tekirdağ	Zonguldak	Kırşehir	Osmaniye	Siirt
	Yalova		Kütahya	Sinop	Şanlıurfa
			Malatya	Tokat	Şırnak
			Nevşehir	Tunceli	Van
			Rize	Yozgat	
			Sivas		
8 İL	13 İL	12 İL	17 İL	16 İL	15 İL

6. bölgede yer alan illerin en avantajlı destek unsurlarından yararlandığı Yeni Teşvik Sistemi 4 farklı uygulamadan oluşmaktadır:

- Genel Teşvik Sistemi
- Bölgesel Teşvik Sistemi
- Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki
- Stratejik Yatırımların Teşviki

Genel Teşvik Sistemi ile teşvik edilmeyecek yatırım konuları (Karar-Ek 4) arasında yer almayan ve asgari yatırım şartlarını sağlayan yatırımlar (1. ve 2. bölgelerde 1 milyon TL, 3.,4.,5. ve 6. bölgelerde 500 bin TL üzeri olan yatırımlar) bölge ayrımı yapılmaksızın KDV istisnası ve Gümrük vergisi muafiyetinden faydalanmaktadır.

Bölgesel teşvik uygulamalarında, iller itibariyle belirlenen sektörler sabit yatırım tutarı şartlarını (Karar Ek 2) sağlamaları halinde;

- KDV İstisnası
- Gümrük Vergisi Muafiyeti
- Vergi İndirimi
- Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği
- Faiz Desteği (3., 4.,5. ve 6. bölgelerde gerçekleştirilecek yatırımlar için)
- Yatırım Yeri Tahsisi

Desteklerinden faydalanmaktadır.

Karar Ek-3'de belirtilen ve asgari sabit yatırım tutarı şartını sağlayan yatırım konuları **büyük ölçekli yatırımlar** olarak nitelendirilir ve

- KDV İstisnası
- Gümrük Vergisi Muafiyeti
- Vergi İndirimi
- Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği
- Yatırım Yeri Tahsisi

Desteklerinden faydalanabilir.

Son olarak ithalat bağımlılığı yüksek ürünlerin üretimine yönelik yatırımlar Karar Madde 8’de yer alan kriterlerin tamamını sağlamak şartıyla **stratejik yatırım** olarak adlandırılır ve

- KDV İstisnası
- Gümrük Vergisi Muafiyeti
- Vergi İndirimi
- Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği
- Faiz Desteği
- Yatırım Yeri Tahsisi
- KDV iadesi

Desteklerinden faydalanabilir.

TR63 Bölgesinde 2009-2012 yılları arasında Teşvik Başvurusu yapmış 547 proje ile yaklaşık 10 milyar TL’lik yatırım yapılmıştır.

2012 yılının ilk 6 ayında 63 proje ile 1 milyar 600 milyon TL’lik yatırım yapılırken, Haziran ayından Yeni Teşvik Sistemi yürürlüğe girdikten sonraki 6 aylık dönemde ise 105 proje ile 2 milyar 430 milyon TL’lik yatırım yapılmıştır. Yeni Teşvik Sistemi ile birlikte Bölgemizde Teşvik Belgesine başvuru sayısı 2012 yılının ilk 6 ayına göre % 66 artmış, sabit yatırım tutarı ise % 52 artmıştır. Aynı dönemleri karşılaştırdığımızda istihdam edilmesi öngörülen kişi sayısı ise % 185 artarak 3.494 olmuştur.

Örnek Teşvik Belgesi Uygulaması

Mobilya sektöründe bir firmanın aşağıdaki gibi bir yatırım yaparak 20 kişiyi istihdam edeceğini varsayalım.

Arazi-arsa gideri	: 400 Bin TL
Bina-inşaat gideri	: 300 Bin TL
Makine-teçhizat gideri	: 200 Bin TL
Diğer yatırım harcamaları toplamı	: 100 Bin TL olmak üzere
Toplam Yatırım Miktarı	: 1 Milyon TL

Söz konusu yatırım 1 milyon TL'yi aştığı için bölgesel teşvik uygulamalarından faydalanmaya hak kazanır.

Bu durumda;

- Makine ve teçhizatın KDV'sini ya da gümrük vergisini ödemez.
- Toplam yatırım tutarı olan 1 milyon TL'nin % 30'u kadar yani 300 bin TL'lik kurumlar ya da gelir vergisi indirimi hakkı kazanır. Firma ödemesi gereken vergiyi, indirim miktarı 300 bin TL'ye ulaşınca kadar % 70 indirimli öder. Örneğin firmanın ilk dönem ödemesi gereken vergi tutarı 100.000 TL ise 30.000 TL öder, bu indirimler 300 bin TL'lik kota tamamlanıncaya kadar sürer. Ayrıca firma 300 bin TL lik vergi indiriminin % 30'u olan 90.000 TL'lik kısmını teşvik belgesine konu yatırım işletmeye geçmeden (varsa) halen devam etmekte olan faaliyetlerine esas vergilerinden indirilmesini talep edebilir. Bu durumda 300 bin TL'lik vergi indiriminin 210 bin TL'si teşvik belgesine konu yatırım faaliyetlerine, 90.000 TL'si de halen devam etmekte olan faaliyetlerine esas vergiden elde edilebilecektir.
- Firma 20 kişilik istihdamla birlikte her ay kişi başına belirli bir sigorta primi öder (Çalışanların maaşını asgari ücreti üzerinden düşünürsek kişi başına yaklaşık 200 TL.) Firma 6 yıl boyunca 1 milyon TL'lik yatırımın % 25'i olan 250 bin TL'ye ulaşınca kadar firma bu sigorta primini ödemez. Örneğin 10 kişinin sigorta primi aylık 2.000 TL, yıllık 24 bin TL, 6 yılda toplam 144 bin TL'lik sigorta primini ödemez. Ancak burada önemli olan nokta çalışanların maaşının miktarı ne kadar olursa olsun devlet sigorta primi işveren hissesinin asgari ücrete tekabül eden kısmını karşılar.
- Yatırımın yapılacağı ilçede yer alan organize sanayi veya endüstri bölgelerinde boş parsel bulunmaması durumunda, yatırım tutarı yatırımcının talep ettiği taşınmazın rayiç bedelinin 3 katından az olmamak kaydıyla tahsis edilebilir. Yani 1 milyon TL'lik yatırım için rayiç bedeli en fazla 330 bin TL olan bir hazine arazisi talep edilebilir.
- Firma TL kredilerinde 4 puan, döviz kredilerinde ise 1 puan faiz indirimden yararlanabilir. Faiz indiriminde maksimum tutar 600.000 TL'dir. Yani alınacak kredi karşılığı ödenecek faizin en fazla 600.000'lik kısmı devlet tarafından karşılanır. Bu durumda 1 milyon TL'lik sabit yatırım için bu yatırımın %70'i olan 700 bin TL kredi kullanılabilir ve bu krediden doğacak faiz giderinin 4 puanlık kısma tekabül eden bölümü devlet tarafından karşılanır.

Ayrıntılı bilgi için Ekonomi Bakanlığı web sitesini (www.ekonomi.org.tr) ziyaret ediniz.

2. DOĞAKA Destekleri

Mali destekler Ajansın hazırladığı Bölge Planı'nda yer alan stratejiler doğrultusunda belli proje ve faaliyetlere yaptığı karşılıksız yardımlardır.

Teknik Destek ise Ajansın bölgedeki yerel aktörlerin bölgesel kalkınma açısından önem arz eden, ancak kurumsal kapasite eksikliği nedeniyle hazırlık ve uygulama aşamalarında sıkıntı ile karşılaşılan çalışmalarına katkı sağlamak amacıyla verdiği destektir. Ajans tarafından sağlanacak teknik destekler;

- Yerel yönetimlerin planlama çalışmalarının desteklenmesi,
- Yerel yönetimlerin bölge plan ve programlarını uygulayıcı veya yerel kalkınma kapasitesini artırıcı faaliyetlerinin desteklenmesi,
- Diğer kamu kurum ve kuruluşlarının yerel ve bölgesel kalkınmaya katkıda bulunabilecek çalışmalarına destek sağlanması,
- Bölgedeki sivil toplum kuruluşlarının yerel ve bölgesel kalkınmaya katkıda bulunabilecek çalışmalarına destek sağlanması gibi amaçlar güdülmektedir.

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı tarafından faaliyete geçtiği 2010 yılından itibaren mali ve teknik destekler verilmektedir. Mali destekler kapsamında 2010 yılında KOBİ'lere 7,5 milyon TL, Kamu kurumları ve Sivil Toplum Kuruluşlarına 7 milyon TL; 2011 yılında KOBİ'lere 15 milyon TL, Kamu kurumları ve Sivil Toplum Kuruluşlarına 8,5 milyon TL olmak üzere toplam 38 milyon TL destek sağlanmıştır. 2013 yılı içerisinde KOBİ'lere "Sürdürülebilir Üretimin Geliştirilmesi ve Yenilikçilik Mali Destek Programı" ile 30 milyon TL'lik kaynak kullanılacaktır.

Ayrıntılı bilgi için Ajans web sitemiz www.dogaka.gov.tr ziyaret ediniz.

DOĞAKA Yatırım Destek Ofisleri

Ağustos 2010 itibarıyla Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı'nın faaliyet gösterdiği Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinde 3'er uzman personel ile faaliyetlerini sürdürmektedir.

Hatay Yatırım Destek Ofisi'nin Yetki, Görev ve Sorumlulukları

- Yeni Teşvik Sistemi hakkında bilgilendirme yapılması,
- Genel Teşvik Uygulaması çerçevesinde sabit yatırım tutarı 10 milyon TL'yi aşmayan yatırımlarla ilgili başvuruların alınması,
- Hatay ilinde yer alan tüm teşvik belgeli yatırımların izlemesini ve belgelerin kapatma işlemleri,
- Yatırımcıların il düzeyindeki kamu kurum ve kuruluşlarının görev ve yetki alanına giren "izin ve ruhsat işlemleri" ile "diğer idari iş ve işlemleri" tek elden takip edilmesi,
- Yatırımcılara ücretsiz danışmanlık hizmeti verilmesi,
- İldeki yatırımların izlenmesi,
- İldeki iş ve yatırım olanaklarının ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımının yapılması,
- İlde gerçekleştirilecek yatırım destek ve tanıtım faaliyetleri ve söz konusu faaliyetlerin koordinasyonu,
- Ajansın diğer faaliyetlerinin il düzeyinde yürütülmesine destek sağlanmasıdır.

Hatay Yatırım Destek Ofisi'nde yatırımcılara sunulan hizmetler ücretsizdir. Ancak teşvik belgeleri, izin ve ruhsat işlemleri ile ilgili mevzuatta öngörülen harç, ücret ve diğer mali yükümlülükleri iş sahibine aittir.

3. Diğer Destekler

Hatay'da yatırımcıların Ekonomi Bakanlığı ve Ajans Destekleri dışında;

- KOBİ'lere yönelik KOSGEB Destekleri (Ayrıntılı bilgi için www.kosgeb.gov.tr)
- Tarıma dayalı yatırımlara TKDK Destekleri (Ayrıntılı bilgi için www.tkd.gov.tr)
- Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Destekleri (Ayrıntılı bilgi için www.sanayi.gov.tr)
- TÜBİTAK Destekleri (Ayrıntılı bilgi için www.tubitak.gov.tr)
- Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü Destekleri (Ayrıntılı bilgi için www.hataytarim.gov.tr)
- Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı Destekleri (Ayrıntılı bilgi için www.ttg.gov.tr)

gibi destek mekanizmalarından faydalanma imkanı vardır.

Handwriting practice lines consisting of 18 horizontal dotted lines.

DOĞU AKDENİZ KAKINMA AJANSI

Yavuz Sultan Selim Cad. Birinci Tabakhane Sk. No:20 Antakya - HATAY

Tel : +90 (338) 225 14 15

Faks : +90 (338) 225 14 52

Email : bilg@dogaka.gov.tr

HATAY YDO

Kahramanmaraş Mahallesi Vayve Cad. Hükümet Konağı Antakya - HATAY

Tel : +90 (338) 221 25 70

Faks : +90 (338) 221 25 74

Email : hatayydo@dogaka.gov.tr

KAHRAMANMARAŞ YDO

Yeniyolu Mahallesi Trabzon Cad. Kahramanmaraş İ MÜKÜLÜĞÜ Binası Kat:2 KAHRAMANMARAŞ

Tel : +90 (338) 221 14 17 18

Faks : +90 (338) 221 17 18

Email : kydo@dogaka.gov.tr

OSMANİYE YDO

Çarşıya Sarayı ve Ticaret Odası 3. Kat OSMANİYE

Tel : +90 (338) 888 00 00

Faks : +90 (338) 888 00 01

Email : oydo@dogaka.gov.tr